PRZEDMIOT: Elementy programowania

KLASA: 1i gr. 1

Lekcja 1,2

Temat: Język niskiego poziomu i wysokiego poziomu. Operacje wejścia/wyjścia.

- **Język niskiego poziomu (Low-level language)**

Definicja:

- **Jest bliski językowi maszynowemu**, czyli **instrukcjom bezpośrednio wykonywanym przez procesor.**
- Programista musi znać szczegóły działania sprzętu, takie jak rejestry, adresy pamięci czy operacje bitowe.

Przykłady:

- **Kod maszynowy** (ciąg zer i jedynek)
- **Assembler / język asemblera**

Cechy:

- Trudny do pisania i czytania dla człowieka
- Bardzo szybki w wykonaniu
- Daje pełną kontrolę nad sprzętem

Prosty przykład w NASM, Netwide Assembler (Linux) – wypisanie znaku A

```
section .data
    znak db 'A'        ; jeden znak do wyświetlenia

section .text
    global _start

_start:
    mov edx, 1         ; długość danych = 1 znak
    mov ecx, znak      ; adres znaku
    mov ebx, 1         ; stdout
    mov eax, 4         ; syscall: write
    int 0x80           ; wywołanie systemowe

    mov eax, 1         ; syscall: exit
    int 0x80
```

🔹 Język wysokiego poziomu (High-level language)

Definicja:

- **Jest zbliżony do języka naturalnego i abstrakcyjny względem sprzętu.**
- Programista nie musi znać szczegółów działania procesora czy pamięci.

Przykłady:

- C, C++, Java, Python, JavaScript, PHP

Cechy:

- Łatwy do nauki i czytania
- Program jest przenośny między różnymi komputerami
- Wydajność może być niższa niż w językach niskiego poziomu (ale kompilatory/interpretery bardzo to optymalizują)

🔹 Dlaczego C++ jest językiem wysokiego poziomu:

- Składnia jest czytelna i zbliżona do języka naturalnego (`if`, `for`, `while`, `class` itp.).
- Programista nie musi znać szczegółów działania procesora, by tworzyć aplikacje.
- Programy są przenośne między różnymi systemami.

🔹 Dlaczego ma cechy niskiego poziomu:

- Pozwala na **bezpośrednią manipulację pamięcią** przez wskaźniki.
- Możesz używać **instrukcji niskiego poziomu**, np. operacje bitowe.
- Nadaje się do tworzenia sterowników, systemów operacyjnych, gier wymagających wydajności.

🔹 Operacje wejścia/wyjścia w C++

- **Operacje wejścia/wyjścia (I/O)** pozwalają programowi **odczytywać dane od użytkownika** (wejście) lub **wyświetlać dane na ekranie** (wyjście).

- W C++ realizuje się je głównie za pomocą **strumieni** z biblioteki `<iostream>`.

🔹 Co zawiera `<iostream>`

1. **Strumienie wejścia/wyjścia**:
    - `std::cin` – standardowe wejście (klawiatura)
    - `std::cout` – standardowe wyjście (ekran)
    - `std::cerr` – strumień błędów (niebuforowany, na ekran)
    - `std::clog` – strumień logów (buforowany, na ekran)
2. **Funkcje i operatory związane ze strumieniami**:
    - `<<` – operator wyjścia
    - `>>` – operator wejścia

3. **Typy strumieniowe**:
    - `std::ostream` – bazowy typ dla wyjścia
    - `std::istream` – bazowy typ dla wejścia
4. **Manipulatory strumieniowe**:
    - `std::endl` – nowa linia + opróżnienie bufora
    - `std::flush` – opróżnienie bufora strumienia
    - `std::setw()`, `std::setprecision()` – formatowanie wyjścia (po dołączeniu `<iomanip>`)

🔹 `using namespace std;`

- W C++ `std` to **standardowy namespace**, czyli przestrzeń nazw dla biblioteki standardowej C++.
- Zawiera wszystko, co pochodzi z `<iostream>`, `<vector>`, `<string>` itd.
- Dzięki temu nie musisz pisać za każdym razem
    - `std::cout`,
    - `std::string`,
    - `std::vector`.

🔹 Dlaczego main()

1. **Punkt wejścia programu**
    - **Kiedy uruchamiasz program, system operacyjny szuka funkcji main() i zaczyna wykonywać kod właśnie stamtąd.**
2. **Zwracanie wartości typu int**

- int main() oznacza, że funkcja zwraca liczbę całkowitą.
- System operacyjny interpretuje tę wartość jako **kod zakończenia programu**:
    - **0 → program zakończył się sukcesem**
    - **inna liczba → program zakończył się błędem**

3. **Alternatywne formy main()**

   int main(int argc, char* argv[]) – **przyjmuje argumenty z linii poleceń.** Kompilacja programu z funkcją main z argumentami wykonuje się dodanie argumentów u ustawieniach właściwości projektu:

Projekt/Właściwości/Debugowanie w opcji **Argumenty polecenia** należy wpisać przykładowe dane np.: Jan 25

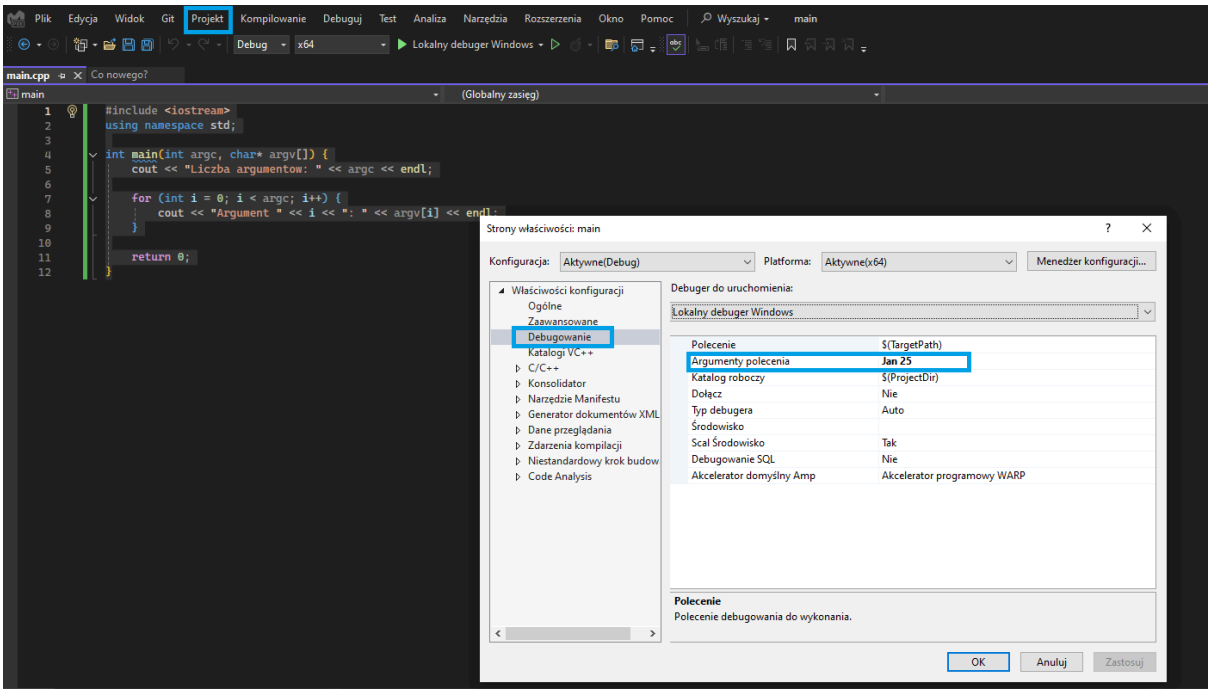

1. Typy podstawowe (proste)

Typ	Opis	Przykład wartości
int	Liczby całkowite	0, 10, -5
short	Krótsze liczby całkowite	0, 100
long	Dłuższe liczby całkowite	1000, -5000
long long	Bardzo duże liczby całkowite	1000000000
unsigned	Liczby całkowite dodatnie tylko	0, 100
float	Liczby zmiennoprzecinkowe (pojedyncza precyzja, około 7 cyfr znaczących)	3.14, -0.5
double	Liczby zmiennoprzecinkowe (podwójna precyzja, około 15 cyfr znaczących)	3.14159
char	Pojedynczy znak	'a', 'Z', '5'
bool	Wartość logiczna	true, false

2. Typy złożone

Typ	Opis	Przykład
array	Tablica elementów tego samego typu	int tab[5];
string (z <string>)	Ciąg znaków	"Hello"

3. Typy wskaźnikowe i referencje

Typ	Opis	Przykład

int*	Wskaźnik na int	int* ptr = &x;
double*	Wskaźnik na double	double* dp;
int&	Referencja (alias) do zmiennej	int& ref = x;

- **4. Typy specjalne**

Typ	Opis
void	Brak wartości (funkcja nic nie zwraca)
auto	Automatyczne określenie typu przez kompilator
nullptr	Stała wskaźnikowa oznaczająca „brak adresu”

- **Różnice między struct a class w C++**

1. **Domyślny dostęp do pól i metod**
    - w struct → domyślnie **public**
    - w class → domyślnie **private**
2. **Zastosowanie historyczne**
    - struct – kiedyś używane głównie jako prosty „koszyk” danych (np. rekord z polami),
    - class – do programowania obiektowego (metody, enkapsulacja, dziedziczenie).
      → Ale w nowoczesnym C++ oba są prawie tym samym – różnica to głównie **domyślny poziom dostępu**.
3. **Dziedziczenie**
    - w struct → domyślnie **publiczne**
    - w class → domyślnie **prywatne**

```cpp
#include <iostream>
using namespace std;


struct Punkt {
    int x;
    int y;
};

class Prostokat {
    int szerokosc;
    int wysokosc;

public:
    Prostokat(int  s, int w) {
        szerokosc = s;
        wysokosc = w;
    }

    int pole() {
        return szerokosc * wysokosc;
    }
};

int main() {
    Punkt p1;
    p1.x = 10;
    p1.y = 20;

    cout << "Punkt: (" << p1.x << ", " << p1.y << ")" << endl;

    Prostokat pr(5, 3);
    cout << "Pole prostokata: " << pr.pole() << endl;
}
```

Lekcja 3

Temat: Instrukcje warunkowe

- Instrukcje warunkowe

1. if

Podstawowa instrukcja warunkowa:

```
#include <iostream>
using namespace std;

int main() {
    int x = 10;

    if (x > 5) {
        cout << "x jest większe od 5" << endl;
    }

    return 0;
}
```

2. if...else

Dodanie alternatywnej ścieżki, jeśli warunek nie jest spełniony:

```
int x = 3;

if (x > 5) {
    cout << "x jest większe od 5" << endl;
} else {
    cout << "x jest mniejsze lub równe 5" << endl;
}
```

3. if...else if...else

Sprawdzenie wielu warunków:

```
int x = 0;
```

```
if (x > 0) {
    cout << "Liczba dodatnia" << endl;
} else if (x < 0) {
    cout << "Liczba ujemna" << endl;
} else {
    cout << "Liczba równa zero" << endl;
}
```

4. switch

Instrukcja warunkowa do wyboru jednej z wielu opcji (gdy sprawdzamy wartość jednej zmiennej):

```
int dzien = 3;

switch (dzien) {
    case 1:
        cout << "Poniedziałek" << endl;
        break;
    case 2:
        cout << "Wtorek" << endl;
        break;
    case 3:
        cout << "Środa" << endl;
        break;
    default:
        cout << "Nieznany dzień" << endl;
}
```

break; zatrzymuje wykonanie dalszych przypadków – bez niego program przechodziłby dalej

5. Operator warunkowy (ternary operator)

Skrócona forma if...else:

```
int x = 7;
string wynik = (x % 2 == 0) ? "Parzysta" : "Nieparzysta";

cout << wynik << endl;
```

6. if z inicjalizacją, co pozwala zdefiniować zmienną w zakresie warunku:

```
if (int  x = funkcja(); x > 0) {
    // kod, jeśli x > 0
}
```

1. Inkrementacja

To **zwiększenie wartości zmiennej o 1**.

- **preinkrementacja** ++x – najpierw zwiększa, potem używa wartości,
- **postinkrementacja** x++ – najpierw używa wartości, potem zwiększa.

2. Dekrementacja

To **zmniejszenie wartości zmiennej o 1**

- **predekrementacja** --x,
- **postdekrementacja** x--.

```
#include <iostream>
using namespace std;

int main() {
    int a = 5;

    cout << "Preinkrementacja: " << ++a << endl; // najpierw +1 → 6
    cout << "Postinkrementacja: " << a++ << endl; // używa 6, potem +1 →
wyświetli 6, ale a = 7
    cout << "Wartość po: " << a << endl; // 7

    int b = 5;
    cout << "Predekrementacja: " << --b << endl; // najpierw -1 → 4
    cout << "Postdekrementacja: " << b-- << endl; // używa 4, potem -1 →
wyświetli 4, ale b = 3
    cout << "Wartość po: " << b << endl; // 3

    return 0;
}
```

Lekcja 4

Temat: Pętle: For, while, do-while; break, continue; pętle zagnieżdżone.

1. Rodzaje pętli

Pętla for

- **Opis**: Pętla for jest używana, gdy znamy liczbę iteracji z góry. Składa się z trzech części: inicjalizacji, warunku i aktualizacji.

Składnia:

```
for (inicjalizacja; warunek; aktualizacja) {
    // kod do wykonania
}
```

Przykład:

```
#include <iostream>
using namespace std;
int main() {
    for (int i = 1; i <= 5; i++) {
        cout << i << " ";
    }
    return 0; // Wypisze: 1 2 3 4 5
}
```

- **Zastosowanie**: Iterowanie po sekwencji (np. tablicach, liczenie).

Pętla while

- **Opis**: Pętla while wykonuje kod, dopóki warunek jest prawdziwy. Warunek sprawdzany jest przed każdą iteracją.

Składnia:

```
while (warunek) {
        // kod do wykonania
}
```

Przykład:

```
#include <iostream>
using namespace std;
int main() {
    int i = 1;
    while (i <= 5) {
        cout << i << " ";
        i++;
    }
    return 0; // Wypisze: 1 2 3 4 5
}
```

- **Zastosowanie**: Gdy liczba iteracji nie jest znana z góry (np. wczytywanie danych do momentu wprowadzenia określonej wartości).

Pętla do-while

- **Opis**: Podobna do while, ale warunek sprawdzany jest po wykonaniu kodu, co gwarantuje przynajmniej jedno wykonanie pętli.

Składnia:

```
do {
    // kod do wykonania
} while (warunek);
```

Przykład:

```
#include <iostream>
using namespace std;
int main() {
    int i = 1;
    do {
        cout << i << " ";
        i++;
    } while (i <= 5);
    return 0; // Wypisze: 1 2 3 4 5
```

```
}
```

- **Zastosowanie**: Gdy chcemy zapewnić wykonanie kodu przynajmniej raz (np. menu użytkownika).

Instrukcje break i continue

- **break**: Natychmiast przerywa pętlę i przechodzi do kodu po pętli.

Przykład:

```
for (int i = 1; i <= 10; i++) {
    if (i == 5) break;
    cout << i << " "; // Wypisze: 1 2 3 4
}
```

- **continue**: Pomija resztę kodu w bieżącej iteracji i przechodzi do następnej.

Przykład:

```
for (int i = 1; i <= 5; i++) {
    if (i == 3) continue;
    cout << i << " "; // Wypisze: 1 2 4 5
}
```

Pętle zagnieżdżone

- **Opis**: Pętla wewnątrz innej pętli. Używana do pracy z danymi wielowymiarowymi (np. tablice 2D) lub generowania wzorców.

Przykład (trójkąt z gwiazdek):

```
#include <iostream>
using namespace std;
int main() {
    for (int i = 1; i <= 5; i++) {
        for (int j = 1; j <= i; j++) {
            cout << "* ";
        }
        cout << endl;
    }
    return 0;
```

```
    /*
    Wypisze:
    *
    * *
    * * *
    * * * *
    * * * * *
    */
}
```

- **Zastosowanie**: Przetwarzanie macierzy, generowanie wzorców, iterowanie po złożonych strukturach danych.

Znaczenie zakresu zmiennych lokalnych i globalnych przy pętlach

- **Zmienne lokalne**:
  - Deklarowane wewnątrz funkcji lub bloku kodu (np. w pętli for).
  - Są widoczne tylko w bloku, w którym zostały zadeklarowane.

Przykład w pętli:

```
for (int i = 0; i < 5; i++) { // i jest lokalne dla pętli
    cout << i << " ";
}
// cout << i; // Błąd! i nie jest dostępne poza pętlą
```

  - **Wpływ na pętle**: Zmienne lokalne w pętlach (np. licznik i) są niszczone po zakończeniu pętli, co zapobiega konfliktom w innych częściach programu. W pętlach zagnieżdżonych każda pętla może mieć własne zmienne lokalne o tej samej nazwie bez kolizji.

- **Zmienne globalne**:
  - Deklarowane poza wszystkimi funkcjami, dostępne w całym programie.

Przykład:

```
#include <iostream>
using namespace std;
int counter = 0; // Zmienna globalna
```

```
int main() {
    for (int i = 0; i < 5; i++) {
        counter++;
    }
    cout << counter; // Wypisze: 5
    return 0;
}
```

    - **Wpływ na pętle**: Zmienne globalne mogą być używane w pętlach, ale należy ich unikać, ponieważ:
        - Mogą prowadzić do niezamierzonych zmian w innych częściach programu.
        - Utrudniają debugowanie (np. trudniej znaleźć, gdzie zmienna została zmieniona).
        - Są mniej bezpieczne, bo każda funkcja/pętla może je modyfikować.

- **Dobre praktyki**:
    - Używaj zmiennych lokalnych w pętlach, gdy to możliwe, aby ograniczyć ich zakres i uniknąć błędów.
    - Jeśli zmienna ma być używana w wielu pętlach lub funkcjach, zadeklaruj ją w odpowiednim zakresie (np. w main()), ale unikaj globalnych, chyba że są naprawdę potrzebne.
    - W pętlach zagnieżdżonych upewnij się, że zmienne liczników mają unikalne nazwy (np. i, j, k), aby uniknąć konfliktów.

Lekcja 5

Temat: Funkcje

Funkcja to nazwany blok kodu, który wykonuje określone zadanie i może być wielokrotnie wywoływany w programie. Funkcje pozwalają na modularność, czytelność i ponowne wykorzystanie kodu. Składają się z:

- **Nagłówka** (określa nazwę, typ zwracany i parametry).
- **Ciała** (zawiera instrukcje do wykonania).

Funkcje mogą:

- **Zwracać wartość** (np. int, double, std::string) lub nie zwracać nic (void).
- **Przyjmować parametry** (dane wejściowe) lub działać bez nich.

Składnia:

```
typ_zwracany nazwa_funkcji(parametry) {
    // Ciało funkcji
    // Kod do wykonania
    return wartość; // Jeśli funkcja zwraca wartość
}
```

Przykład:

```
#include <iostream>
int dodaj(int a, int b) {
    return a + b;
}
int main() {
    int wynik = dodaj(3, 4);
    std::cout << "Wynik: " << wynik << std::endl;
    return 0;
}
```

Przekazywanie parametrów

a) Przekazywanie przez wartość

- ☐ **Kopia argumentu jest przekazywana do funkcji.**
- ☐ **Zmiany w parametrze wewnątrz funkcji nie wpływają na oryginalną zmienną.**
- ☐ Domyślny sposób przekazywania w C++.

```
#include <iostream>
void zwieksz(int x) {
    x++;
    std::cout << "W funkcji: " << x << std::endl;
```

```
}
int main() {
    int a = 5;
    zwieksz(a);
    std::cout << "Poza funkcją: " << a <<  std::endl;
    return 0;
}
```

Wynik:

W funkcji: 6
Poza funkcją: 5

b) Przekazywanie przez referencję

- ☐ **Funkcja operuje na oryginalnej zmiennej poprzez jej referencję (alias).**
- ☐ **Używa się operatora & w deklaracji parametru.**
- ☐ **Zmiany w parametrze wpływają na oryginalną zmienną.**
- ☐ Przydatne, gdy chcemy zmodyfikować argument lub uniknąć kopiowania dużych danych.

Przykład:

```
#include <iostream>
void zwieksz(int& x) {
    x++;
    std::cout << "W funkcji: " << x << std::endl;
}
int main() {
    int a = 5;
    zwieksz(a);
    std::cout << "Poza funkcją: " << a <<  std::endl;
    return 0;
}
```

Wynik:

W funkcji: 6
Poza funkcją: 6

c) Przekazywanie przez wskaźnik (adres pamięci zmiennej)

- ☐ Alternatywa dla referencji, używa wskaźników (*).
- ☐ Również pozwala modyfikować oryginalną zmienną, ale wymaga jawnego zarządzania adresami.

Przykład:

```
#include <iostream>
void zwieksz(int* x) {
   (*x)++;
    std::cout << "W funkcji: " << *x << std::endl;
}
int main() {
    int a = 5;
    zwieksz(&a);
    std::cout << "Poza funkcją: " << a <<  std::endl;
    return 0;
}
```

Wynik:

W funkcji: 6
Poza funkcją: 6

d) Domyślne parametry

Funkcje mogą mieć parametry z wartościami domyślnymi, które są używane, gdy argument nie zostanie podany.

Przykład:

```
int pomnoz(int a, int b = 2) {
    return a * b;
}
int main() {
    std::cout << pomnoz(5) << std::endl;
    std::cout << pomnoz(5, 3) << std::endl;
    return 0;
}
```